

Vad krävs för att skapa Stoltare rotarianer?

Teori

Att vara stolt innebär bl.a. att vara nöjd, tillfreds, lycklig, belåten och fylld av tillfredsställelse. Man kan vara stolt på egna och andras vägnar, som att vara stolt över sin egen framgång eller stolt över vad Rotary gör lokalt, i distriktet och globalt. Om medlemmarna i en organisation – vilken som helst och vilken storlek som helst – inte känner stolthet av att vara engagerade i organisationen, kommer den successivt att tyna bort. Motsatsen till att känna sig stolt är att skämmas.

Psykologiprofessorn Jessica Tracy, vid University of British Columbia i Canada har klassificerat två ytterligheter av stolthet (Tracy 2016):

- **Autentisk stolthet** bygger på känsla av kompetens, uppmuntrar utforskande och utvecklar hänsyn, empati och förståelse. Man står ut med skamkänslor.
- **Hybristisk stolthet** bygger på grandiositet och väcker primitiva kamp-flyktresponser, som hämndlystnad och våld (kamp-) eller självutplåning (flykt-frys-respons). Man förnekar skamkänslor.

Stolthet kan också vara blockerande och kan förhindra personer från att säga 'förlåt' trots att man kanske vill eller vet att det skulle kunna lösa en konflikt. I en diskussion som har gått över styr kan man komma på sig själv att försvara en ståndpunkt som är långt ifrån den ursprungliga bara för att man är för stolt för att låta partnern eller motståndaren 'vinna' (Berg 2007).

En motsats till att vara stolt är att skämmas. Skam fungerar som en hämmare av de positiva affekterna intresse och glädje, på samma sätt som avsmak och äckel hämmar drifterna hunger och törst. När man skäms känner man sig naken eller vill man att en lucka skall öppnas under fötterna så att man snabbt kan lämna platsen. Ansiktet sänks och man tittar kanske skamset ner i marken. Kanske rodnar man också. Att känna rodnaden komma och vara medveten om hur den syns i ansiktet och ofta också på halsen, ökar på skamkänslan. Forskningen kring skam verkar att vara mer intensiv än forskningen om stolthet (t.ex. Lindemann 2019).

I sammanhanget bör nämnas att vara entusiastisk innebär att se fram emot något, som en resa eller t.ex. att idrottslaget man stödjer skall vinna en match. Går det bra i matchen känner man sig stolt. Går det dåligt kan man tillfälligtvis t.o.m. skämmas över lagets insats. Är man optimistisk är man övertygad om att laget vinner nästa match. Är man pessimistiskt lagd säger man att det nog blir likadant nästa match.

O-stolthet/Icke-stolthet, som i viss mån kan karaktäriseras som Ödmjukhet, är en tredje typ av stolthet, som på många sätt är liktydig med Jantelagen. O-stolthet är mindre definitivt än Icke-stolthet. Jantelagen, som är starkt förhärskande i Norden, har inte någon positiv effekt på personer eller samhället eftersom den förhindrar att vi känner autentisk stolthet.

Enligt Wikipedia har Jantelagen följande tio punkter:

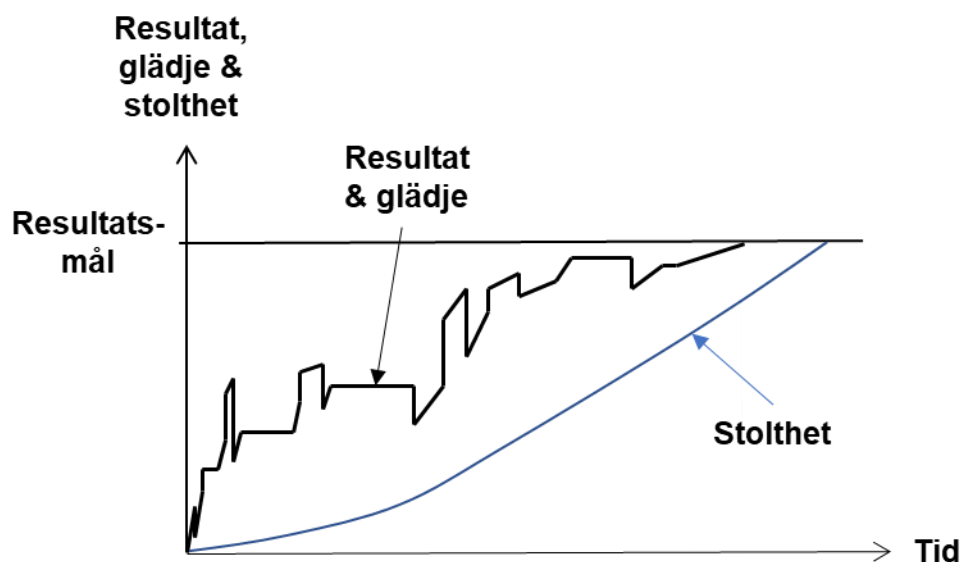
1. Du skall inte tro att du är något.	6. Du skall inte tro att du är förmer än vi.
2. Du skall inte tro att du är lika god som vi.	7. Du skall inte tro att du duger till något.
3. Du skall inte tro att du är klokare än vi.	8. Du skall inte skratta åt oss.
4. Du skall inte inbilla dig att du är bättre än vi.	9. Du skall inte tro att någon bryr sig om dig.
5. Du skall inte tro att du vet mer än vi.	10. Du skall inte tro att du kan lära oss något.

Personer som har hybristisk stolthet bör sträva efter att tona ner den i umgänget med andra liksom att o-stolta och icke-stolta personer bör sträva efter att bli autentiskt stolta och därmed få bättre psykisk och fysisk hälsa.

Autentisk stolthet är något eftersträvansvärt. Figuren är baserad på Alsio & Stenbacka Nordström (2018)

I varje utvecklingsprojekt, liksom vid studier och relationsutvecklingen mellan människor, upplever man besvikelser och framgångar innan man har uppnått sina mål. Glädje och besvikelser följer utvecklingen medan stoltheten släpar efter glädjekurvan och är mindre ryckig.

Utveckling sker i allmänhet ryckigt. Glädje/besvikelse följer i allmänhet resultatkurvan medan stolthetskurvan för framgångsrik utveckling släpar efter. Figuren är baserad på Ottosson (2018)

Dessutom, att vara stolt har bl.a. positiv effekt på hälsan: "Being proud of who you are and what you stand for, a form of resilience, was also associated with better physical health, better personal relationships and greater satisfaction with living circumstances." (Tong et al 2022)

Forskning (Hägglom & Westling 2022) har visat att signifikanta korrelationer finns mellan attitydmässig organisatorisk stolthet (AOS) och mening i arbetet, socialt klimat, innovativt klimat, jämlikhet, personalinriktning, ledarskapskvalité, socialt stöd från överordnad, social gemenskap och utvecklingsmöjligheter. Faktorerna som signifikant korrelerade med emotionell organisatorisk stolthet (EOS) var: mening i arbetet, socialt klimat, innovativt klimat, jämlikhet, personalinriktning, socialt stöd från överordnad och autonomi. Inga faktorer visade sig signifikant predicera EOS, däremot signifikant predicerar faktorerna mening i arbetet, personalinriktning, ledarskapskvalité och

socialt stöd från överordnad AOS. Den starkaste prediktorn för AOS var ledarskapskvalité. Autonomi hade tidigare visats ha en positiv association till organisatorisk stolthet men i denna studie signifikant predicerar den varken AOS eller EOS.

Sex viktiga punkter för att varje Rotarian skall känna sig stolt över att vara Rotarian och tillhöra Rotary är:

1. Stolthet har två ursprung

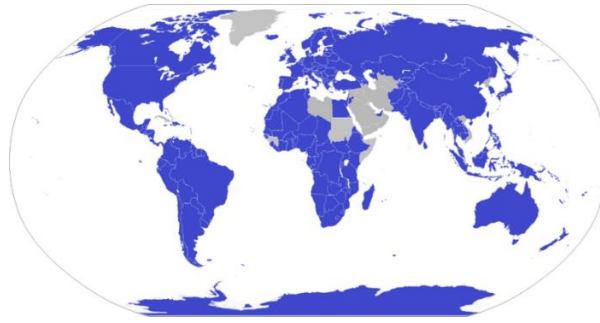
Personlig stolthet bygger man antingen själv eller att vara del i ett team. En annan form av stolthet kommer till oss utifrån, t.ex. från en entusiastisk Rotarypresident. Om man lyckas med en föresats, blir man nöjd och glad när det lyckas varefter man blir stolt över sin bedrift. Om klubben får fler medlemmar vet man att det vitaliserar klubben och blir man glad och stolt över att klubben växer. Sedan smittar ofta framgång av sig och leder till mer framgång.

2. Kunskap om Rotarys värdegrund och historia

Skall man känna stolthet över att vara Rotarian måste man känna att man kan stå för Rotarys värdegrund och kunna berätta minst tre saker som man är stolt över vad Rotary gör eller har gjort i världen, några exempel på vad distriktet gör eller har gjort och tre saker som klubben gör eller har gjort de senaste fem åren för att göra Rotary mera känt, för att stödja lokalsamhället och för att öka medlemsnyttan. Man måste också känna till och omfamna Fyrfrågeprovet och känna till Rotarys sju fokusområden liksom att i stort veta hur Rotary International och Rotary Foundation är organiserade.

Att Rotary har drygt 1,4 miljoner medlemmar i drygt 220 länder och regioner och att få vita fläckar finns i världen där inte Rotary finns, är också viktig kunskap att ha för varje Rotarian.

3. God kommunikation

God kommunikation är mycket viktigt för gemenskapen i en klubb och en rekommendation är att presidenten skickar digitala veckobrev till medlemmarna. Om samtalsklimatet är gott och det är högt i tak liksom att alla medlemmar känner att de får uttrycka sin åsikt och att de upplever att de får den information som de behöver, är sannolikheten stor att klubben har eller får med nöjda och stolta medlemmar. God kommunikation rymmer också konstruktiv - utvecklande – kritik.

4. Uppmärksamma och fira

För varje ledare är det viktigt att uppmärksamma och fira framgång även i det lilla och se motgångar som en del i en lärandeprocess. Ju mer vi lyfter fram varandra i ljuset, desto stoltare blir vi över varandra och vår grupp!

5. Strö beröm

Beröm varandras goda insatser även om de inte har lett till framgång. Motgångar är steg framåt i utvecklingen – om de inte upprepas utan förändring. Uppmärksamma framgångar - stora som små – både på ett individuellt plan och på kollektiv nivå (projektgruppen, klubben, distriktet och RI).

Ge varandra positiv feedback eller en klapp på axeln! Sträva efter att ha ett gott klimat där alla medlemmarna känner sig välkomna och uppskattade. Tänk på att föregå med gott exempel och ge positiv energi till andra. Stötta varandra när något är tungt för klubben eller en medlem.

6. Stärk Rotarys varumärke

Individuell stolthet kommunicerar och syns på kroppshållningen, hur man klär sig, om man bär Rotarymärket eller Rotaryemblemet väl synligt, etc. Medlemmarna är de verkliga varumärkesbyggarna. När man är stolt och visar det, mår man bättre och känner samhörighet, trygghet, glädje, inspiration och motivation. Det resulterar sedan i framgång för verksamheten, som i sin tur skapar individuell och kollektiv stolthet. Stolt bemötande, hälsa och framgång hör ihop och attraherar både nuvarande och nya medlemmar.

Rotarys varumärke stärks också av aktiviteter som vi gör i samhället, evenemang, tidningsartiklar, minnesmärken etc. Hur starkt Rotarys varumärke är på en ort, kan man testa genom att fråga icke-rotarianer hur de uppfattar/beskriver Rotary – d.v.s. vilket som är vårt rykte - samt att sedan jämföra svaren med hur man vill att det bör vara. Därmed har man skapat underlag för förbättringsarbete.

Referenser

Alsiock & Stenbacka Nordström (2018): *Stolthet som strategi*, Liber, ISBN 9 78-91-47-12284-4

Berg, H. (2007): *Defensiv stolthet – en fenomenologisk undersökning av stolthet i konflikter*, Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Psykologiska institutionen, DiVA, id: [diva2:197344](#)

Hägglom, H. & Westling, J. (2022), *Organisatorisk stolthet*, Luleå tekniska universitet, Institutionen för hälsa, lärande och teknik, kandidatuppsats

Lindemann, H. (2019): *Transforming Shame into Pride ... and Vice Versa—A Meta-Model for Understanding the Transformations of Shame and Pride in Counselling, Mediation, Consulting and Therapy*, I boken *The Bright Side of Shame*, DOI: [10.1007/978-3-030-13409-9_37](#)

Ottosson, S. (2018): *Developing and Managing Innovation in a Fast Changing and Complex World: Benefiting from Dynamic Principles*, Springer Nature. 2018. ISBN 978-3-319-94045-8

Tong, T. S. Stoycheff, E. & Mitra, R. (2022): *Racism and resilience of pandemic proportions: online harassment of Asian Americans during COVID-19*, *Journal of Applied Communication Research*, 50:6, 595-612, DOI: [10.1080/00909882.2022.2141068](#)

Tracy, J.L. (2016): *Take Pride: Why the Deadliest Sin Holds the Secret to Human Success*, ISBN 9780544273177